QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 31 ta' Mejju 2002

Numru 6

~itazzjoni 1731/1999

Francis Sydney Ellul Sullivan g]an-nom u in rappre\entanza tas-so`jetà *Sesco Investments Limited*

versus

John Sammut

F'din il-kaw\a s-so`jetà attri`i qieg]da titlob il-]las ta' dritt miftiehem bejn il-partijiet talli g]enet lill-konvenut jikseb *franchise* ming]and so`jetà barranija.

I`-`itazzjoni tg]id illi b'kitba ta' l-14 t'Ottubru 1997 il-konvenut kien qabbad lill-attri`i biex tg]inu jikseb il-*franchise* tad-ditta *BATA* ming]and is-so`jetà barranija *Compar s.p.a.* Fl-istess ftehim il-konvenut intrabat li j]allas lill-attri`i ]amest elef lira (Lm5,000) jekk tirnexxi f'dak illi tqabbdet tag]mel; il-]las kellu jsir fi \mien sitt xhur wara l-ftu] uffi`jali tal-kumpless *De Tigné Shopping Complex*, f'Tas-Sliema.

Fil-fatt lill-attri`i se]]ilha li tikseb g]all-konvenut il-*franchise* ta' *BATA* g]ax dak il-*franchise* ing]ata lill-konvenut mis-so`jetà *Compar s.p.a.*, u prodotti ta' *BATA* bdew jinbieg]u mill-kumpless *de Tigné* li nfeta] uffi`jalment aktar minn sitt xhur qabel il-pre\entata ta`-`itazzjoni. Il-konvenut i\da baqa' ma ]allasx il-]amest elef lira (Lm5,000) skond il-ftehim, u g]alhekk is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti tikkundanna lill-konvenut i]allasha]amest elef lira (Lm5,000) flimkien ma l-img]ax u l-ispejje\, fosthom dawk ta' ittra interpellatorja tat-8 ta' {unju 1999.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. il-konvenut ma g]andu jag]ti xejn lill-attri`i;
2. il-kuntratt meritu tal-kaw\a ma jiswiex billi l-konvenut ma kellux il-kapa`ità li trid il-li[i sabiex jid]ol fir-rabta ma' l-attri`i;
3. il-konvenut ma kisibx il-*franchise* tal-*BATA* billi din ing]atat lil terzi; u
4. il-konvenut g]andu jin]eles mill-]arsien tal-[udizzju billi minn imkien ma jirri\ulta illi hu g]andu jwie[eb g]all-obbligazzjonijiet ta' dak illi jissejja] "*the second party*" fil-kuntratt.

Il-fatti tal-ka\ [raw hekk:

Is-so`jetà attri`i kellha l-*franchise* tal-prodotti *BATA* f'Malta, i\da idde`idiet illi tbig] il-]anut mnejn kienet tbig] dawk il-prodotti. Il-konvenut wera interess illi l-*franchise* jiksbuh hu u g]alhekk qabbad lis-so`jetà attri`i tinqeda bil-kuntatti li kellha mal-prin`ipali barra minn Malta biex dawn ig]addu l-*franchise* lill-konvenut.

Saret ukoll kitba illi fuqha kellhom jidhru s-so`jetà attri`i, imsej]a "*the first party*" fuq il-kitba, u l-konvenut John u]uh Mark Sammut, imsej]a "*the second party*". Il-kitba tg]id hekk[1]:

> whereas the Second Party is engaging and instructing the First Party to assist the Second Party in his endeavours to acquire the Franchise of *BATA* from *Compar s.p.a.* of Padova:
>
> Hence the Second Party binds itself to pay the sum of five thousand Maltese Liri (Lm5,000) to the First Party who accepts in the event that the Second Party or ________________ is successful in acquiring the above-mentioned franchise.
>
> It is furthermore agreed that the said sum of Lm5,000 be paid by not later than six months from the date of the official opening of the outlet at *De Tigné* Shopping Complex, Sliema, by the Second Party.

Id-direttur tas-so`jetà attri`i fisser illi t]alla l-ispazju vojt fit-tieni paragrafu mi[jub fuq g]ax il-]sieb kien illi l-*franchise* jinkiseb mhux mill-a]wa Sammut *proprio* i\da minn xi so`jetà tag]hom, u f'dak l-istadju kienu g]adhom ma jafux liema so`jetà kellha tkun li tie]u l-*franchise*[2].

Il-konvenut u r-rappre\entant tas-so`jetà attri`i iffirmaw il-kitba fl-14 t'Ottubru 1997, i\da Mark Sammut baqa' ma iffirmahiex.

Is-so`jetà attri`i tg]id illi l-*franchise* inkisbet minn xi so`jetà li fiha g]andu interess il-konvenut, u g]alhekk, wara li nfeta] il-]anut tal-prodotti ta' *BATA* f'*De Tigné Complex*, is-so`jetà attri`i stenniet sitt xhur u talbet lill-konvenut i]allasha ]amest elef lira (Lm5,000) skond il-ftehim. Skond l-attri`i, il-konvenut wie[eb illi kien lest illi j]allas biss in-nofs, elfejn u]ames mitt lira (Lm2,500), g]ax]uh Mark Sammut "ma kienx involut"[3].

Meta xehed il-konvenut qal illi, g]alkemm huwa minnu illi kien inqeda bil-kuntatti u bl-intervent tas-so`jetà attri`i biex jibda trattativi mal-prin`ipali dwar il-

---

1 *Fol.* 5

2 Ara x-xiehda ta' Francis Ellul Sullivan fis-seduta ta' l-1 ta' Frar 2000, *fol.* 22.

3 *Ibid. fol.* 24.

franchise, min]abba ra[unijiet personali — g]ax biex jie]u self kien je]tie[il-kunsens ta' martu u din ma riditx tag]tih il-kunsens — ma setax jie]u l-*franchise* fuq ismu u l-*franchise* ing]ata lis-so`jetà *De Tigné Limited*. Din is-so`jetà g]andu interess fiha]u l-konvenut; il-konvenut ma g]andux interess fiha]lief illi jag]ti "daqqa t'id fix-xog]ol"[4] bla]las.

Mag]fus biex ifisser ftit a]jar x'inhi r-relazzjoni tieg]u ma' din is-so`jetà, il-konvenut fisser illi *De Tigné Limited*, illum *franchisee* tad-ditta *BATA*, ti[[estixxi n-negozju tag]ha minn ]anut f'*De Tigné Complex* illi tikri ming]and so`jetà o]ra — *Visa Investments Limited* — li fiha g]andu ishma l-konvenut[5].

Il-konvenut xehed ukoll illi, waqt li kien qieg]ed jittratta mas-so`jetà attri`i, it-trattativi kien jag]milhom f'ismu u mhux ukoll f'isem]uh. F'dak il-waqt ma kienx tkellem dwar il-*franchise* ma']uh, li wera interess, u fil-fatt kiseb il-*franchise* g]al *De Tigné Limited*, wara illi kien qata' qalbu minnha l-konvenut g]ar-ra[uni personali msemmija fuq[6]. Dan ikkonfermah Mark Sammut.

Il-konvenut kompla xehed i\da illi wara li tilef l-interess illi jikseb il-*franchise* hu personalment xorta baqa' jittratta mal-prin`ipali fl-interess ta']uh[7].

Il-fatti kif rakkontati mill-konvenut iwasslu g]al dawn il-konklu\jonijiet:

1. Il-fatt illi fuq il-kitba ta' l-14 t'Ottubru 1997 jidher l-isem kemm tal-konvenut John Sammut kif ukoll ta' Mark Sammut ma jfissirx illi l-kunsens ta' John Sammut kien so[[ett g]all-kondizzjoni illi jiffirma Mark ukoll. L-isem ta' Mark tni\\el bi \ball mis-so`jetà attri`i g]ax ir-rappre\entant tag]ha kellu l-

4 Ara x-xiehda tal-konvenut fis-seduta ta' l-24 t'Ottubru 2000, *foll.*37 *et seq.*

5 *Ibid. foll.* 38 *et seqq.*

6 *Ibid. foll.* 60 *et seq.*

7 *Ibdi. Fol.* 79.

impressjoni — \baljata skond il-konvenut — illi l-konvenut kien qieg]ed jinnegozja kemm f'ismu kif ukoll f'isem]uh.

2. G]alhekk *the second party* fuq il-ftehim ma hi]add]lief il-konvenut wa]du, u r-raba' e``ezzjoni hija g]alhekk mi`]uda.

3. G]alkemm il-konvenut, min]abba ra[unijiet personali, ma setax jikseb il-*franchise* f'ismu, xorta baqa' jinqeda bis-servi[i u l-kuntatti tas-so`jetà attri`i biex il-*franchise* kisibha g]al so`jetà ta']uh.

4. Ladarba l-ftehim ma kienx so[[ett g]all-kondizzjoni illi l-*franchise* je]odha bilfors il-konvenut, kif jixhed il-fatt illi fil-ftehim t]alla spazju vojt fejn jitni\\el l-isem ta']addie]or, u l-*franchise* ittie]ed minn persuna illi kellha l-approvazzjoni u l-ko-operazzjoni attiva tal-konvenut, li g]al dan il-g]an kompla nqeda bis-servi[i u l-kuntatti tas-so`jetà attri`i, g]andu jitqies illi l-kondizzjoni biex isir il-]las lill-attri`i se]]et, u t-tielet e``ezzjoni hija g]alhekk mi`]uda.

Il-konvenut ressaq ukoll l-e``ezzjoni illi hu ma kellux il-kapa`ità li trid il-li[i sabiex jid]ol fir-rabta ma' l-attri`i. Billi l-konvenut ma fissirx, lanqas fid-dikjarazzjoni ma]lufa minnu, x'kienet ir-ra[uni g]an-nuqqas ta' kapa`ità tieg]u, il-qorti b'dikriet ta' l-1 ta' Frar 2000[8] tatu xahar \mien biex ig]id x'kienet din ir-ra[uni. Sal-24 t'Ottubru 2000 il-konvenut kien g]adu ma tax dan it-tag]rif li riedet il-qorti u g]alhekk b'dikriet ie]or mog]ti dak in-nhar[9] il-qorti re[g]et [edditlu \-\mien b'[img]a o]ra, i\da xorta t-tag]rif baqa' ma wasalx.

Barra minn hekk, fuq din l-e``ezzjoni l-konvenut baqa' ma ressaq ebda xiehda, u g]alhekk l-e``ezzjoni ma tistax tintlaqa' u hija mi`]uda.

8 *Foll.* 16 *et seq.*

9 *Fol.* 31

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi, wara li ti`]ad l-e``ezzjonijiet tal-konvenut, tilqa' t-talba tas-so`jetà attri`i u tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-attri`i ]amest elef lira (Lm5,000) flimkien ma' l-img]ax u l-ispejje\ mitluba fi`-`itazzjoni.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.